

มุมมองของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความรุนแรงในคู่ครองสตรีช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19 Experts' Perspectives on Female Intimate Partner Violence during the COVID-19 Pandemic

หทัยรัตน์ มาประณีต
Hathairat Marpranet

Article History

Receive: October 31, 2023
Revised: December 18, 2023
Accepted: December 20, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมองของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19 จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจงจากบุคลากรหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคประชาสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองสตรีทั้งในเชิงนโยบายและปฏิบัติ จำนวน 6 คน ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนพฤศจิกายน 2565 ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า สถานการณ์ความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมาก สตรีไม่สามารถขอรับการช่วยเหลือได้ทันที่เนื่องจากมาตรการปิดเมือง และความเชื่อขายเป็นใหญ่เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในคู่ครอง จำนวนคู่ครองสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงทางด้านจิตใจและร่างกายเพิ่มขึ้น แนวทางให้ความช่วยเหลือคู่ครองสตรีในระยะสั้น ได้แก่ การใช้ Mobile Application และโทรศัพท์สายด่วน สำหรับแนวทางระยะยาว มี 5 แนวทาง ได้แก่ 1) การปรับทัศนคติด้านความรุนแรงในคู่ครองของผู้ปฏิบัติงาน 2) การเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่สตรี 3) การปรับทัศนคติของผู้ชาย เรื่องการกระทำรุนแรงต่อคู่ครอง 4) การเสริมสร้างความรู้เรื่องความเสมอภาคทางเพศในสถาบันการศึกษา และ 5) การทำงานเชิงรุกในพื้นที่ หากมีสถานการณ์การแพร่ระบาดเกิดขึ้น ทำให้ต้องออกมาตรการปิดเมืองหรือระงับทางสังคมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐภาคประชาสังคม และชุมชน ควรทำงานเป็นเครือข่ายเพื่อกำหนดกลยุทธ์ร่วมกัน เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองสตรี

คำสำคัญ : มุมมองผู้เชี่ยวชาญ ; ความรุนแรงในคู่ครองสตรี ; การแพร่ระบาดโควิด 19 ; ผลกระทบทันที ; การป้องกันและแก้ไข

ABSTRACT

This research aims at studying perspectives of experts on female intimate partner violence during the Covid 19 pandemic. Based on the in-depth interviews with six experts from public sectors and civil society organizations (CSOs) who related prevention operations and problem-solving on female intimate partner violence both in policy and practice. The data was collected between July and November 2022, the results of the interviews found that the female intimate partner violence situation during the COVID 19 pandemic had been rising exceedingly. Female spouses could not ask for any immediate assistance due to a lockdown policy and patriarchal beliefs, which were the important causes of partner violence. There were an increasing number of female partners facing mental and physical violence. Short-term solutions were using mobile applications and hotline telephone. For long-term guidelines, there were five stages, including 1) changing an attitude on intimate partner violence of practitioners; 2) empowering women; 3) changing an attitude toward intimate partner violence of men; 4) promoting a knowledge on gender equity in academic institutions; and 5) working proactively and cooperatively in local areas. If another pandemic occurs again and the implementation of lockdown or social distancing measures must be used, the relevant agencies, including the government, civil society, and communities should work as a network to formulate conjunctive strategies to prevent and solve the problem of female intimate partner violence.

Keywords : Experts' Perspectives ; Female Intimate Partner Violence ; the Covid-19 Pandemic ; Immediate Effects ; Prevention and Solution

บทนำ

ปัญหาความรุนแรงต่อสตรีเป็นปัญหาเรื้อรังในสังคมโลกมานาน สำหรับประเทศไทยข้อมูลของศูนย์ปฏิบัติการสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว พบว่า สถิติของผู้กระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว ในช่วงเดือนตุลาคม 2562 ถึงเดือนเมษายน 2563 มีจำนวน 141 ราย แบ่งออกเป็นความรุนแรงทางร่างกาย ร้อยละ 87 ทางเพศ ร้อยละ 9 และทางจิตใจ ร้อยละ 4 ส่วนปัจจัยกระตุ้นความรุนแรงในสตรี ได้แก่ ยาเสพติด ร้อยละ 35 บันดาลโทสะ ร้อยละ 33 หึงหวง ร้อยละ 25 สุรา ร้อยละ 17 เท่ากับการล้วงละเมิดทางเพศ ร้อยละ 17 อาการจิตเภท ร้อยละ 9 และจากเกม ร้อยละ 2 ส่วนใหญ่เกิดขึ้นที่ภาคกลาง อีสาน ใต้ เทปื่อ และ กทม. ตามลำดับ ขณะที่สถิติความรุนแรงในครอบครัว ตั้งแต่ปี 2559 ถึงเดือนเมษายน 2563 พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นคิดเป็น 1,400 รายต่อปี หรือ 118 รายต่อเดือน เฉลี่ย 4 รายต่อวัน (Department of Mental Health, 2020)

ผลกระทบต่อสตรีจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรุนแรงในคู่ครองที่มีมากขึ้น สืบเนื่องจากมาตรการปิดเมือง (Lockdown) ไม่ว่าจะเป็นมาตรการการทำงานที่บ้าน (Work from Home) การรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) การห้ามออกนอกเคหสถาน (Curfew) ส่งผลให้สมาชิกครอบครัวอยู่แต่ภายในบ้าน ยิ่งทำให้สตรีเสี่ยงต่อการกระทำความรุนแรงจากคู่ครองมากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก การเพิ่มจำนวนโทรศัพท์ขอความช่วยเหลือเพิ่มขึ้น 5 เท่าของความรุนแรงในคู่ครอง (UN Women, 2020a) ขณะเดียวกัน การให้บริการความช่วยเหลือสตรีเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็น การให้ที่พักพิง ศูนย์ความช่วยเหลือฉุกเฉิน สายด่วนรับเรื่อง กลับมีประสิทธิภาพลดลง ในประเทศอังกฤษ ร้อยละ 22 ขององค์กรภาคประชาสังคมรายงานว่าไม่สามารถให้ความช่วยเหลือเหยื่อสตรี และร้อยละ 42 ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือบุตรของเหยื่อสตรีจากความรุนแรงในคู่ครองเช่นกัน (UN Women, 2020b) โดย UN Women ได้เสนอแนวคิดการให้ความช่วยเหลือเหยื่อความรุนแรงในคู่ครองภายใต้หลักการพื้นฐานเน้นผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง (The Basic Principles of a Survivor-Centred Approach) ประกอบด้วย การพิจารณาความต้องการจำเป็น การประเมินความเสี่ยงและความเปราะบาง การสร้างความปลอดภัย และการรักษาข้อมูลความลับของผู้เสียหาย (UN Women, 2020b)

สำหรับประเทศไทย แม้จำนวนผู้ติดเชื้อโควิด-19 ไม่ได้มีอัตราการติดเชื้อสูงเท่ากับในต่างประเทศ แต่จำนวนผู้ได้รับความเดือดร้อนจากมาตรการที่เกี่ยวข้องกับโควิด-19 ก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เกิดความกดดันและความตึงเครียดต่อการใช้ชีวิตประจำวันและการทำงาน รายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี 2564 ด้านความรุนแรงในครอบครัว

ของ Ministry of Social Development and Human Security (2022) พบว่า ช่วงเดือนตุลาคม 2563 ถึง เดือนกันยายน 2564 ซึ่งอยู่ในช่วงมาตรการล็อกดาวน์ของรัฐบาล (เดือนมีนาคม 2563 ถึงเดือนกรกฎาคม 2564) มีจำนวนผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 2,177 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 81 และไม่แจ้งดำเนินคดี ร้อยละ 77 ในส่วนของ ผู้กระทำความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 86 และอยู่ในวัยกลางคน ระหว่างอายุ 36 -59 ปี ร้อยละ 52 เหตุการณ์ ความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นความรุนแรงด้านร่างกาย ร้อยละ 64 รองลงมา คือ ด้านจิตใจ ร้อยละ 32 และด้านเพศ ร้อยละ 4 ตามลำดับ นอกจากนี้ งานวิจัยของ Sangkaew, Saowanee, and Haupala (2022) ได้สำรวจความชุกของความรุนแรง ในครอบครัวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ของสตรีที่มีอายุมากกว่า 15 ปี จาก 198 ครอบครัว ในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้น โดยความรุนแรงทางร่างกายมากที่สุด รองลงมา คือ ความรุนแรง ทางจิตใจ และความรุนแรงทางเพศ ขณะเดียวกัน มาตรการให้ความช่วยเหลือคุ้มครองสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรงในช่วงการ แพร่ระบาดของโควิด 19 ยังไม่มีเป็นรูปธรรม เพียงแต่ให้คำแนะนำด้วยการพึ่งตนเองและหลีกเลี่ยงความขัดแย้งไปก่อน ด้วยเหตุนี้ โครงการวิจัยนี้ได้ศึกษามุมมองของผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรง ในครอบครัว เพื่อจะได้ทราบถึงสถานการณ์ความรุนแรงต่อสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่การเข้าถึงข้อมูลเป็นไปได้ยาก รวมถึงทราบถึงปัจจัยและผลกระทบทันที และเสนอแนะแนวทางระยะสั้นและระยะยาวในการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษามุมมองของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 เพื่อนำไปสู่ การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวทั้งระยะสั้นและระยะยาว

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของความรุนแรงต่อสตรี

ปฏิญญาสากลว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี พ.ศ.2536 ได้กำหนดความหมายของความรุนแรงต่อสตรี (Violence Against Women) คือ การกระทำใดๆ ที่เป็นความรุนแรงที่เกิดจากอคติทางเพศ (Gender-Based Violence) ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดความทุกข์ทรมานทางด้านร่างกาย เพศ และจิตใจต่อสตรี รวมทั้งการขู่ข่ม คุกคาม กีดกันเสรีภาพทั้งในที่ สาธารณะ และในชีวิตส่วนตัว (World Health Organization, 2023) นอกจากนี้ แผนปฏิบัติการในปฏิญญาปักกิ่ง พ.ศ.2538 ได้นิยามความหมายของความรุนแรงต่อสตรีที่ครอบคลุมมากขึ้นว่า ความรุนแรงต่อสตรีทางร่างกาย ทางเพศ และทางจิตใจ ที่เกิดขึ้นในบ้าน ในชุมชนหรือในที่สาธารณะ ที่เกิดจากการปล่อยปละละเลยไม่เอาใจใส่ของรัฐ (Marpraneet, 2005) ดังนั้น ความรุนแรงต่อสตรี หมายถึง การกระทำใดๆ ที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานแสดร์ทั้งทางร่างกาย เพศและจิตใจ ไม่ว่าจะเกิดในครอบครัวหรือที่สาธารณะ และด้วยสาเหตุใดๆ ก็ตาม

รูปแบบของความรุนแรงต่อสตรี

รูปแบบการกระทำความรุนแรงต่อสตรีมี 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) ความรุนแรงทางร่างกาย (Physical Violence) เป็นการกระทำที่ใช้กำลังและ/หรืออาวุธทำให้ได้รับบาดเจ็บหรือพิการได้ ทั้งเจตนาและไม่เจตนา โดยไม่มีเหตุผลสมควร โดยเริ่มจากการทำร้ายร่างกายบาดเจ็บเล็กน้อยและสาหัส เช่น ต่อย ทุบ กระทบ ปีบคอ รวมถึงแก่ชีวิต (2) ความรุนแรง ทางจิตใจ (Emotional Violence) เป็นกระทำหรือละเว้นการกระทำใดๆ ทั้งทางวาจาและการแสดงท่าทีต่างๆ เช่น การพูด ดูถูกเหยียดหยาม ประชดประชัน การทำให้ขายหน้าต่อสาธารณะ การแสดงท่าทีเฉยเมย ที่ส่งผลให้ผู้ถูกกระทำได้รับความกระเทือนด้านจิตใจ หรือเสียสิทธิเสรีภาพจนเกิดภาวะซึมเศร้าจิตใจแปรปรวน กลัว หวาดผวา และ (3) ความรุนแรง ทางเพศ (Sexual Violence) นับเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนหรือเสียหายเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ในลักษณะลวนลาม ละเมิดสิทธิทางเพศ เช่น การใช้กำลังบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ การข่มขืน การอนาจาร ล่วงเกินทางเพศด้วยวาจาในรูปของการ พูดตะลอม เป็นต้น (Marpraneet, 2005 ; Kongsakon, 2008)

บุคคลที่กระทำความรุนแรงต่อสตรี

ความรุนแรงต่อสตรีเกิดขึ้นได้ในทุกแห่งทุกที่ทั้งในบ้าน ชุมชน สถานที่ทำงาน สถาบันการศึกษา ช้างถนน ริมน้ำ ชาย คลอง เป็นต้น โดยผู้ที่กระทำความรุนแรงเป็นได้ทั้งสมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน เพื่อนร่วมงาน

หรือคนแปลกหน้า ซึ่งบุคคลกระทำความรุนแรงต่อสตรีจึงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ บุคคลภายในครอบครัว ซึ่งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาและคุ้มครองสถาบันครอบครัว พ.ศ.2562 คือ ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กิน หรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส บุตรบุญธรรม รวมทั้งบุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพา (Ratchakitcha, 2019) และ บุคคลภายนอกครอบครัว กล่าวคือ ความรุนแรงต่อสตรีที่เกิดขึ้นจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่บุคคลในครอบครัว อาจจะเป็นคนรู้จัก เช่น เพื่อนในที่ทำงานหรือสถานที่เรียน หรือคนแปลกหน้า (Marpraneet, 2005)

สาเหตุของความรุนแรงต่อสตรี

สาเหตุของความรุนแรงต่อสตรี มีหลายประการ (Marpraneet, 2005 ; Kongsakon, 2008) ได้แก่

1. ค่านิยมบุรุษเป็นใหญ่ (Patriarchy) เป็นแนวคิดที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์อำนาจระหว่างสตรีและบุรุษ โดยบุรุษจะเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ของสังคม ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศ สตรีกลายเป็นผู้ถูกกดขี่และผู้ด้อยโอกาสทางสังคมทั้งทางด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ สิทธิในการครอบครองทรัพย์สิน การตัดสินใจอนามัยเจริญพันธุ์ของตนเอง เป็นต้น การยึดถือค่านิยมบุรุษเป็นใหญ่ เป็นสาเหตุสำคัญของความรุนแรงในครอบครัว สามีหรือผู้ถูกกระทำความรุนแรงมีความเชื่อว่าสามีเป็นใหญ่ เป็นช้างเท้าหน้า ภรรยาเป็นช้างเท้าหลัง เมื่อสมรสแล้วต้องเชื่อฟังและเคารพสามี เป็นสมบัติของสามี ซึ่งสามีสามารถทำอะไรก็ได้ ไม่ว่าจะเด็ดขัต เตะต่อย ด่าว่า และเห็นการใช้ความรุนแรงเป็นทางออกของปัญหา

2. ความเชื่อทางศาสนา มักจะมีอิทธิพลทางความคิดและพฤติกรรมของผู้ที่นับถือในศาสนาฮินดู ได้มีการเรียบเรียงและประมวลหลักนิติธรรมเรียกว่า *กฎหมายพระมนูธรรมศาสตร์* โดยนักปราชญ์อินเดีย เพื่อประโยชน์ในการบริหารบ้านเมือง ให้เป็นปกติสุข ด้วยการกำหนดรูปแบบ และระเบียบของสังคมให้อยู่ภายในกรอบ หรือกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม กฎหมายพระมนูธรรมศาสตร์ระบุไว้ว่าสตรีถือเป็นสมบัติของบุรุษ สตรีที่แต่งงานแล้วถือเป็นสมบัติของสามี ลูกถือเป็นสมบัติของบิดา สามารถซื้อขาย ถูกกลืนโทษด้วยการทุบตีและฆ่าตายได้ สำหรับศาสนาพุทธนั้น ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมได้ต่อยอดถึงการยอมรับความรุนแรงต่อสตรี ซึ่งเป็นกฎที่แสดงให้เห็นถึงเหตุและผลของการกระทำใดๆ ของมนุษย์ กล่าวคือใครกระทำความผิด อันใดไว้ ดีหรือชั่วก็ตาม บุคคลผู้กระทำนั้นจะต้องเป็นผู้รับกรรมนั้นๆ เสมอ ดังนั้น การที่สตรีต้องเผชิญกับความรุนแรงนับเป็นผลมาจากกรรมที่ได้กระทำไว้ในอดีต หากภรรยาถูกทุบตีโดยสามีเชื่อได้ว่าเธอ ได้ทำร้ายเขาในภพชาติที่แล้ว หากสตรีถูกขายเข้าสู่การค้าบริการทางเพศ นั้นเพราะว่าเธอได้ขายคนอื่นเข้าสู่การค้าบริการทางเพศในอดีตชาติเช่นกัน

3. ภาวะกดดันทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการผันผวนและการแข่งขันทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดภาวะกดดันทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีฐานะยากจน รายได้ไม่พอกับรายจ่าย สภาวะทางการเงินขาดแคลนไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ส่งผลให้ภาวะทางด้านจิตใจกดดัน กลุ้มใจ อารมณ์แปรปรวน รู้สึกหมดหวัง เกิดความเครียดอยู่ในใจตลอดเวลา พร้อมทั้งจะระเบิดออกมาเป็นพฤติกรรมรุนแรงได้เสมอ สามีจึงแสดงออกด้วยการทำร้ายภรรยาและลูก นอกจากนี้ ปัญหาเรื่องหนี้สินล้นพ้นตัวนับเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้นำครอบครัวคิดแก้ปัญหาโดยฆ่าภรรยาและลูกและฆ่าตัวตายตาม

4. ประสบการณ์ความรุนแรงในอดีต ที่เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ส่วนตัว หรือสภาพแวดล้อมภายนอกที่พบเห็น กล่าวคือ ผู้ที่เติบโตมาจากครอบครัวที่นิยมใช้ความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นบิดามารดาทะเลาะกัน บิดาทุบตีมารดา เพื่อนบ้านทะเลาะกัน หรือเคยถูกบิดามารดากระทำความรุนแรงมาก่อน จะซึมซับความรุนแรงตั้งแต่วัยเด็ก และเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวจะโตขึ้นมาเป็นคนที่ก้าวร้าวยอมรับความรุนแรง เห็นเป็นเรื่องธรรมดา และเกิดแนวคิดที่ว่าปัญหาต้องแก้ไขด้วยความรุนแรง หรือเชื่อว่าความรุนแรงสามารถควบคุมอีกฝ่ายหนึ่งได้

5. อิทธิพลจากการเสพสิ่งอบายมุขและสื่อลามก หมายถึง การเสพยาเสพติด การดื่มสุรา การดูสื่อลามก จะทำให้ความรู้สึกตัวลดลง สติสัมปชัญญะหายไป ความสามารถในการตัดสินใจเสียไป ควบคุมตนเองไม่ได้ เกิดอารมณ์ทางเพศมากขึ้น จึงเสี่ยงต่อการกระทำความรุนแรงได้มาก

6. การขาดวุฒิภาวะ คือ การที่คู่รักหรือคู่สามีภรรยาต่างฝ่ายต่างยึดถือความคิดของตนเองเพียงฝ่ายเดียว ไม่ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มุ่งมั่นเอาชนะกัน เมื่อมีปัญหาหมักพยามเอาชนะกันด้วยอารมณ์ ทำให้ต้องทะเลาะวิวาทเกิดการลงไม้ลงมือกัน อาจมีการบาดเจ็บจนถึงขั้นเสียชีวิตได้

7. สภาวะจิตผิดปกติ มักพบในบุคคลที่มีอารมณ์ก้าวร้าวมักเป็นบุคคลที่มีอารมณ์เคลื่อนไหวมากผิดปกติ ขาดการยับยั้งควบคุมตนเอง และมีความสัมพันธ์ไม่ดีกับบุคคล หากโกรธ ผิดหวังรุนแรงหรือสิ้นหวัง จะมีพฤติกรรมความรุนแรงกับบุคคลอื่นได้ เช่น ทะเลาะวิวาท ทุบตี

8. การด้อยสถานะทางเศรษฐกิจของสตรี สืบเนื่องจากระบบบุรุษเป็นใหญ่ ที่บุรุษมีอำนาจครอบงำสตรีในทุกๆ ด้าน บุรุษเป็นเจ้าของหรือมีอำนาจควบคุมทรัพยากรที่เอื้อต่อความมั่นคงและความมั่งคั่งในชีวิต ส่วนสตรีขาดโอกาส

เข้าถึงการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง ทำให้สตรีประสบปัญหาสถานะที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจได้ ความรุนแรงต่อคู่ครองสตรี พบมากในครอบครัวที่ภรรยาต้องพึ่งพาทางการเงินจากสามีอยู่

9. ความหึงหวง เกิดจากการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันระหว่างคู่รัก หรือสามีภรรยา มักเกิดจากการไม่ไว้วางใจกัน ไม่พอใจกัน ความหึงหวงจนพูดไม่รู้เรื่อง ด่าทอกัน จนเกิดอารมณ์โมโหและส่งผลถึงการทำร้ายร่างกายรุนแรงได้

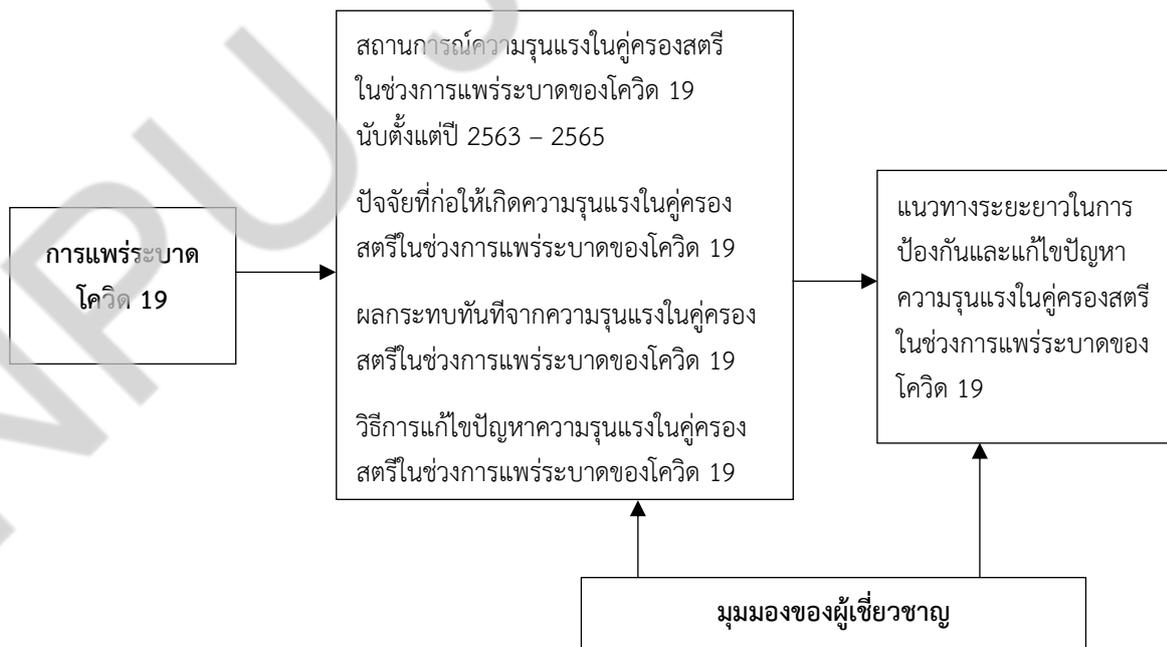
ผลกระทบจากความรุนแรงต่อสตรี

ผลกระทบจากการใช้ความรุนแรงต่อสตรีมีผลกระทบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านร่างกาย พบในรูปแบบการบาดเจ็บและพิการ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การติดโรคทางเพศสัมพันธ์ และ HIV/AIDS และจบลงด้วยการถูกฆาตกรรม หรือเสียชีวิต เป็นผลกระทบต่อสตรีที่ถือว่ารุนแรงที่สุด 2) ด้านจิตใจ พบในรูปแบบภาวะทางจิตผิดปกติและการฆ่าตัวตาย และ 3) ด้านสังคม เป็นความเข้าใจว่าความรุนแรงต่อสตรีเป็นเรื่องปกติธรรมดาเป็นเรื่องส่วนตัวที่เกิดขึ้นกับสตรีและมีอคติว่าเป็นความผิดของสตรี ทั้งที่เป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งเกิดขึ้นบ่อยครั้งจนเป็นความชิน และไม่เคยได้รับการเอาใจใส่ของคนในสังคม (Marpraneet, 2005)

นอกจากนี้ Kongsakon (2008) ได้อธิบายผลกระทบจากความรุนแรงต่อสตรีในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว และสังคม โดยในระดับปัจเจกบุคคลหรือตัวสตรีเองมีผลกระทบทั้งทางด้านร่างกายทำให้ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อยจนถึงแก่ชีวิต ด้านจิตใจที่ก่อให้เกิดสภาวะจิตใจแปรปรวน เศร้าโศก โดดเดี่ยว จนเกิดบาดแผลทางจิตใจ สำหรับผลกระทบในระดับครอบครัว มีผลต่อสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว เกิดการแตกแยกและหย่าร้างในที่สุด อีกทั้ง ความรุนแรงในคู่รัก ระหว่างผู้ปกครองยังส่งผลต่อสุขภาพจิต สุขภาพกาย และพัฒนาการของลูกด้วย และส่วนผลกระทบต่อสังคม ยังคงเป็นปัญหาที่เรื้อรังที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจในครอบครัว การดำเนินงานประมาณของประเทศไปแก้ไขปัญหาดังกล่าว ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเด็กเร่ร่อน ทำให้ขาดทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาประเทศต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้แนวคิดปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) เป็นการอธิบายประสบการณ์ของกลุ่มบุคคลที่ร่วมประสบการณ์เดียวกันด้วยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือหลัก เพื่อเสาะหาข้อมูลจริงและตีความปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นผ่านทัศนะของผู้ที่ได้ประสบปรากฏการณ์นั้นๆ ภายใต้บริบทแวดล้อม (Chaiyawuttho, Sutthirat and Acharashubho, 2022) ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ศึกษาปรากฏการณ์ความรุนแรงในคู่ครองสตรีช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19 จากมุมมองของผู้เชี่ยวชาญจากภาครัฐและภาคประชาสังคมที่มีประสบการณ์และดำเนินการให้ความช่วยเหลือสตรีที่ประสบความรุนแรงในครอบครัวช่วงการการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์ดังกล่าวมากขึ้น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการการสัมภาษณ์เชิงลึกจากมุมมองของผู้ที่เชี่ยวชาญจากภาครัฐและภาคประชาสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคูครองทั้งเชิงนโยบายและปฏิบัติ มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัยนี้ ได้แก่ บุคลากรหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคประชาสังคม และนักวิชาการด้านสตรีที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคูครอง จำนวน 6 คน เป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านสตรีจากมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 1 คน และผู้แทนจากมูลนิธิและสมาคมที่ดำเนินงานด้านการให้ความช่วยเหลือสตรีมาเป็นระยะเวลานาน เป็นตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคม จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรุนแรงในคูครองในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่

1. สถานการณ์ความรุนแรงในคูครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 นับตั้งแต่ปี 2563 - 2565
2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในคูครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19
3. ผลกระทบที่จากความรุนแรงในคูครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19
4. วิธีการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคูครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19
5. แนวทางระยะยาวในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคูครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลที่ได้ในงานวิจัยนี้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำบันทึกขออนุมัติการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับการพิจารณาโครงการที่ทำในมนุษย์ และได้รับการอนุมัติเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2564 เรียบร้อยก่อนที่จะดำเนินการสัมภาษณ์ต่อไป จากนั้น ผู้วิจัยได้ส่งหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ ให้แก่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อนัดวันและเวลาตามที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งอยู่ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนพฤศจิกายน 2565 ผ่านการประชุมอิเล็กทรอนิกส์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในรูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิม (Conventional Content Analysis) เหมาะสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ยังมีการศึกษาไม่มากนัก (Juantrakul and Wongprasit, 2019) เนื่องจากความรุนแรงต่อคูครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 เป็นปรากฏการณ์ใหม่ของประเทศไทยและสังคมโลก ผู้วิจัยจึงเลือกการวิเคราะห์เนื้อหาแบบดั้งเดิม ผ่านการอ่านเอกสารที่ถอดมาจากการสัมภาษณ์ จากนั้นกำหนดคำหรือวลีโดยการจัดจำแนกเนื้อหาที่มีความคล้ายคลึงกันเป็นกลุ่มหัวข้อเรื่อง (Category) เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้ให้ข้อมูลจำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 2 คน ผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมจำนวน 3 คน และนักวิชาการด้านสตรีจากมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 1 คน และจะวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจัดจำแนกเนื้อหาที่มีความคล้ายคลึงกันตามประเด็นสัมภาษณ์ จำนวน 5 ประเด็น ดังนี้

1. สถานการณ์ความรุนแรงในคูครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ตั้งแต่ปี 2563 - 2565

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ความรุนแรงในคูครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 นับตั้งแต่เริ่มแรก (1 ปีผ่านมา) จนถึงปัจจุบัน พบว่า มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากและไม่สามารถช่วยเหลือได้อย่างทันที่ทั้งนี้เนื่องมาจากการบังคับใช้มาตรการปิดเมือง (Lockdown) ซึ่งเป็นมาตรการที่ห้ามไม่ให้บุคคลในพื้นที่เดินทางออกนอกพื้นที่

และห้ามไม่ให้บุคคลนอกพื้นที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ รวมถึงการสั่งหยุดกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรคโควิด 19 เพื่อลดการแพร่กระจายของโรค นอกจากนี้ มาตรการปฏิบัติงานที่บ้าน (Work from Home) ยังถูกนำมาใช้เพื่อลดความเสี่ยง การติดและแพร่กระจายของเชื้อโรค ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลว่า

... การคุ้มครองผู้ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวเนี่ย เพราะฉะนั้นเราก้ทำฐานข้อมูล มาตลอด จึงจะเห็นว่าสถิติเนี่ยจะพุ่งขึ้น สูงขึ้นทุกปีเลยตั้งแต่ปี 50 ตั้งแต่เก็บข้อมูลมาเนี่ยก็จะเป็นว่า สถิติเพิ่มขึ้น คือ เดือนละประมาณร้อยกว่า โดยช่วงโควิดเนี่ยจะมีการเพิ่มขึ้นชัดเจนเลย ... ช่วงโควิด รอบที่ 1 อันนี้มันจะเพิ่มขึ้นถึงเดือนละเกือบสองร้อยเลยนะคะ อันนี้เป็นตัวอย่างแรก เพราะฉะนั้น คำถามแรกเลยถ้าจะถามว่ามันเพิ่มขึ้นไหมจากโควิดเนี่ย คือตอบได้เลยว่ามันเพิ่มขึ้นแน่นอน ... WHO เขาก็เลยบอกเลยว่าช่วงโควิดเนี่ย ทำให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวเนี่ยเพิ่มขึ้น เรามีเวลาด้วยกันมาขึ้น work from home

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

ในส่วนหนึ่งในปี 63 มีผู้ติดต่อทางโทรศัพท์ 300 ราย หรือ 1000 กว่ารายชื่อที่ติดต่อ มาแล้วกลุ่มเป้าหมายของเราที่มีเดิมที่เพราะไม่พร้อมมีปัญหาครอบครัวเป็นเรื่องของสถานการณ์ ครอบครัวปัญหาอื่นจะเป็นกรณีที่เป็นคนในครอบครัวประมาณ 28 เปอร์เซ็นต์ก่อนหน้า ซึ่งในปี ก่อนหน้านี้ก็ใกล้เคียงกัน ในแง่จากที่เราทราบกันในสถานการณ์โควิด ทำให้เกิดทำงานจาก work from home ให้เกิดความช่วยเหลือ อุปสรรค ปัญหาในครอบครัว ไม่สามารถที่จะติดต่อในทันที เท่าที่ทราบในกลุ่มที่ประสบปัญหาครอบครัว อย่างเช่น แม่เลี้ยงเดี่ยว ได้รับผลกระทบโดยตรง ...

... สืบเนื่องจากสถานการณ์โควิด ผู้หญิงเผชิญความรุนแรงอยู่ในสถานการณ์การช่วยเหลือได้ ยากยิ่งขึ้น ... ทำให้การออกมาขอรับความช่วยเหลือไม่ได้ออกมาได้อย่างสะดวกเหมือนปกติ ถ้าแจ้งตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ ก็ไม่สามารถช่วยเหลือได้อย่างทันที่ และทางผู้ประสบภัยเอง ก็ไม่สามารถออกมาแจ้งสถานีตำรวจได้ด้วยตนเอง เหตุจึงเกิดอยู่ในท้องที่ ดังนั้นสถานการณ์โควิด 19 จึงเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ไม่สามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างทันที่

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

ถ้ามองในมุมมองของสถานการณ์เรื่อง Covid กับเรื่องความรุนแรงถ้าเป็นเคส walk in เข้ามาหามูลนิธิก็จะเป็นสถิติที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิมแต่อาจจะไม่ได้เป็นอย่างที่มันสูงขึ้นโดดมาก สูงขึ้นอัตราที่สูงขึ้นและในมุมมองของปรากฏการณ์ถ้าเป็นเคสที่ walk in เข้ามาเนี่ยเราก้จะเจอว่า สถานการณ์เคสในช่วงสถานการณ์ Covid เนี่ยปกติเราอาจจะรับเคสอยู่ประมาณ 60 เคสต่อปี เฉพาะความรุนแรงในครอบครัวนะคะ แล้วก็แต่ถ้าในช่วง Covid แล้วก็เจอสถานการณ์เคสที่ เข้ามาเนี่ยอาจจะเพิ่มเป็น 80 เคสเพิ่มขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

สถานการณ์ความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 นับตั้งแต่ปี 2563-2565 มีจำนวน เพิ่มขึ้นอย่างมากและไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างทันที่ เนื่องจากมีการบังคับใช้มาตรการปิดเมือง (Lockdown) ซึ่งเป็นมาตรการที่ห้ามไม่ให้บุคคลในพื้นที่เดินทางออกนอกพื้นที่และห้ามไม่ให้บุคคลนอกพื้นที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ รวมถึงการสั่งหยุดกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรคโควิด 19 เพื่อลดการแพร่กระจายของโรค นอกจากนี้ มาตรการ ปฏิบัติงานที่บ้าน (Work from Home) ยังถูกนำมาใช้เพื่อลดความเสี่ยงการติดและแพร่กระจายของเชื้อโรค องค์การสหประชาชาติเรียกสถานการณ์ความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 นี้ว่า โรคระบาดเงาที่เกิดขึ้นทั่วโลก (Shadow Pandemic) และได้สำรวจสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 16,154 คน ในประเทศรายได้ต่ำและปานกลาง แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ เดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน 2564 และเดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน 2564 พบว่า ร้อยละ 45 ของสตรีประสบกับความรุนแรง 7 ใน 10 ของสตรีถูกกระทำรุนแรงทางจิตใจ และร่างกายจากคู่ครองของตน และร้อยละ 56 ของสตรีรู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยในบ้านตนเอง (UN Women, 2021) ในประเทศสหรัฐอเมริกา The National Domestic Violence Hotline (The Hotline) ระบุว่าได้รับการร้องขอ

ความช่วยเหลือจากสตรีผ่านทางโทรศัพท์ การสนทนาผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการส่งข้อความ รวมกันมากกว่า 74,000 ครั้งในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2564 ถือว่ามีจำนวนมากที่สุดนับแต่ตั้งองค์กรมาเมื่อ 25 ปีที่ผ่านมา (Mineo, 2022) สำหรับในประเทศไทยนั้น Napa et al (2023) ได้สำรวจผลกระทบการแพร่ระบาดของโควิด 19 ต่อความรุนแรงต่อสตรีในครอบครัว จำนวน 1,285 ครัวเรือน จาก 9 จังหวัดทั่วประเทศในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม 2563 พบว่า ร้อยละ 42 ของสตรีในครัวเรือนทั้งหมดประสบความรุนแรงในครอบครัว เป็นความรุนแรงทางจิตใจมากที่สุด รองลงมา คือ ความรุนแรงทางร่างกาย และความรุนแรงทางเพศ อีกทั้ง ร้อยละ 76 ของสตรี ระบุว่าถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ ดังนั้น หลักฐานเชิงประจักษ์จากการสำรวจทั้งในระดับโลกและประเทศไทยแสดงให้เห็นว่าสตรีเผชิญการถูกกระทำความรุนแรงจากคู่ครองในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 พบว่า ความเชื่อชายเป็นใหญ่เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในคู่ครอง ที่ถูกปลูกฝังในระบบความคิดของสมาชิกในสังคมให้ยอมรับความด้อยกว่าของผู้หญิงต่อผู้ชาย นับเป็นมายาคติที่หล่อหลอมทัศนคติและพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม ดังความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลว่า

“อะไรเป็นสาเหตุความรุนแรงในครอบครัวใช้ใหม่นั้นแหละบอกไปแล้วค่ะข้อใหญ่ๆ นั่นก็คือ มายาคติของชายเป็นใหญ่เลยนะคะ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

ด้วยสังคมผู้ชายมองว่ามีชายเป็นใหญ่ เราเองก็อาจจะถูกปลูกฝังว่าแบบเชื่อฟังสามี แต่งงานแล้วเขาจะทำอะไรก็ลืมนกับพื้นเราต้องอดทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวคนจีนจะเห็นความชายเป็นใหญ่ได้ชัดเจน เช่นจากละครเรื่อง ชานเสน่หา อันนี้ก็จะคล้ายเลยในเรื่องที่สะท้อนสังคมความชายเป็นใหญ่

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

ปัจจัยในเรื่องที่สำคัญที่เรามองอยู่ ก็ยังเป็นเรื่องทัศนคติแบบชายเป็นใหญ่ที่ยังมีปัญหาอยู่ในสังคมประกอบกับทัศนคตินี้ยังอยู่รวมไปถึงความเป็นผู้หญิงและความเป็นผู้ชายโดยเฉพาะความเป็นผู้ชาย มันไม่ได้ถูกบอกถูกสอนให้ต้องดูแลรับผิดชอบครอบครัว ผู้ชายไม่ได้ถูกถูกสอนให้ต้องเรียกลูกทำงานบ้านหลายอย่างนะคะ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

ความรุนแรงในคู่ครองในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ยังคงมาจากปัจจัยเดิม ๆ คือ ทัศนคติที่ว่าการทะเลาะเบาะแว้งระหว่างคู่ครองเป็นเรื่องปกติและเป็นเรื่องของครอบครัว จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ด้วยความที่มายาคติของคำว่าความรุนแรงนั้นมันเรื่องของครอบครัวไม่ใช่เรื่องของคนอื่นนะ เรื่องของพ่อแม่แม่ไม่ต้องมายุ่งเรื่องของพ่อกับลูกคนอื่นไม่ต้องมายุ่งอีกประมาณนี้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

บางส่วนยังมองว่าเป็นเรื่องของสามีภรรยา ภรรยาเป็นสมบัติของสามี ลูกของเราจะทำอะไรก็ได้ เราก็จะเห็นนะคะกรณีเห็นข้างบ้าน เขาก็ไม่มีใครเข้าไปยุ่ง เพราะเป็นเรื่องของครอบครัว

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังได้ระบุปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพไม่ประจำ การถูกเลิกจ้างงาน รายได้ลดลง และภาวะหนี้สิน ก่อให้เกิดความรุนแรงในคู่ครองในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 จากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลว่า

ผู้ได้รับผลกระทบมีสาเหตุสำคัญในเรื่องของรายได้ 73 เปอร์เซ็นต์ รายได้ลดลง เครียดเรื่องภาวะหนี้สิน 53 เปอร์เซ็นต์

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

น่าจะเกี่ยวข้องกับผลกระทบในครอบครัวที่เกิดขึ้น จากการที่กลุ่มที่ไม่ได้รับเงินเดือนประจำ ไม่มีรายได้มาช่วยครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาทางครอบครัวมากยิ่งขึ้น ระหว่างสามี ภรรยา ความรุนแรงจะสูงกว่ารวมถึงกลุ่มเครือข่ายแรงงานนอกระบบ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

สืบเนื่องจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดภาวะความเครียดต่อคนที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลที่ตามมา คือ คนเหล่านั้นจะมีอารมณ์ก้าวร้าว ขาดการยับยั้งควบคุมตนเอง และจะมีพฤติกรรมความรุนแรง เช่น ทะเลาะวิวาท ทูตตี กับสมาชิกในครอบครัวได้ โดยเฉพาะคู่ครอง

ถ้าพูดถึงโควิดถามว่าเกี่ยวข้องไหมก็เกี่ยวข้อง เช่นเมื่อก่อนถ้าอยู่ด้วยกันถ้าเราทะเลาะกัน เราก็จะออกจากบ้านถูกไหม ออกนอกบ้านเดินหนีไปแต่พอโควิดมันทำให้ต้องอยู่ด้วยกันตลอดไม่มีทางให้ไปไหน ก็จะทำให้เกิดความเครียด ทำให้มีความรุนแรง ...

... พอเจอสถานการณ์ที่ต้องมาอยู่ในภายในบ้านแล้วแล้วเจอกับ ภาวะความเครียดจากการตกงานหรือว่าปัญหาเรื่องเศรษฐกิจต่างๆเอง มันทำให้ผู้ชายหลายคน มีภาวะความเครียดด้วย แล้วพอมายู่ที่บ้านเองมันไม่สามารถที่จะปรับตัวหรือว่ามันไม่เคยถูกบอกให้ต้องดูแลทำงานบ้าน ช่วยหรือว่าเลี้ยงลูกช่วยเพราะว่าพอมายู่ในที่บ้านอย่างนี้คะมันเกิดภาวะความเครียดและนำไปสู่ในเรื่องของความรุนแรงที่มีต่อกันในชีวิตคู่

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3

ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศหรือสื่อสังคมออนไลน์ อาจทำให้เกิดความหึงหวงระหว่างคู่ครองได้ เนื่องจากการที่อยู่ด้วยกันทุกวัน อาจเกิดความสงสัยและไม่ไว้วางใจ จนเกิดความรุนแรงในคู่ครองได้เช่นกัน ดังคำสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ว่า

ปัญหาสำคัญที่สุดในประเทศไทยคือปัญหาเรื่องสัมพันธ์ภาพ การนอกใจเป็นอันดับ 1 ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย อันเนี้ยก็เป็นต้นตอสำคัญที่ทำให้เกิดความรุนแรงด้วย แล้วพอพูดถึงผู้หญิง ก็พูดถึงผู้ชายด้วยเขาเคยบอกนะว่าอยู่ดีๆ เขาจะไปตบไปตีทำไม แต่ด้วยมีผู้หญิงเป็นแรงกระตุ้นด้วย เรื่องของความหึงหวงนอกใจ อันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่ง เพราะฉะนั้น สังคมไทยเอง ก็เป็นส่วนหนึ่ง จากที่เราเก็บข้อมูลมานะ มีตัวเลขจากข้อมูลเชิงประจักษ์เรื่องของความไม่ซื่อสัตย์ ไม่ว่าจะเพศไหน ยิ่งขณะนี้โซเชียลเฟสบุ๊ค ทำให้คุยกับคนนอกได้ง่าย เวลาคุยกับคู่ไม่เข้าใจ มันก็เป็นต้นตอหนึ่งของความรุนแรง

ดังนั้น ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในคู่ครองในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ได้แก่ การคงอยู่ของแนวคิดระบบชายเป็นใหญ่ การทะเลาะเบาะแว้งเป็นเรื่องภายในครอบครัว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของบุคคล ภาวะความเครียด และความหึงหวง โดยเฉพาะความเชื่อบุรุษเป็นใหญ่เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในคู่ครอง ที่ถูกปลูกฝังในระบบความคิด และพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมให้ยอมรับสถานะที่ด้อยกว่าของสตรีต่อบุรุษ หรืออีกนัยหนึ่ง คือ บุรุษมีอำนาจเหนือกว่าสตรี อีกทั้ง ความรุนแรงในคู่ครองในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ยังคงมาจากปัจจัยที่สืบเนื่องจากความเชื่อชายเป็นใหญ่ ที่ว่าการทะเลาะเบาะแว้งระหว่างคู่ครองเป็นเรื่องปกติและเป็นเรื่องของครอบครัว (Ruksee et al., 2021) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพไม่ประจำ การถูกเลิกจ้างงาน รายได้ลดลง และภาวะหนี้สิน ก่อให้เกิดความรุนแรงในคู่ครองในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ด้วยเช่นกัน (Prasunin and Jitbantao, 2022) นอกจากนี้ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจก่อให้เกิดภาวะความเครียดต่อคนที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลที่ตามมา คือ คนเหล่านั้นจะมีอารมณ์ก้าวร้าว ขาดการยับยั้งควบคุมตนเอง และจะมีพฤติกรรมความรุนแรง เช่น ทะเลาะวิวาท ทูตตี กับสมาชิกในครอบครัวได้โดยเฉพาะคู่ครอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sangkaew, Saowane and Haupala (2022) พบว่า ผลกระทบของครอบครัวที่ได้รับในช่วงระยะเวลา 6 ถึง 8 เดือนแรกของการแพร่ระบาดของโควิด 19 พบว่า รายได้ของครอบครัวแต่ละเดือนที่ลดลง ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจของครอบครัวระดับมากถึงรุนแรง และระดับความเครียดของครอบครัวมากขึ้น อีกทั้ง ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศหรือสื่อสังคมออนไลน์ อาจทำให้เกิดความหึงหวงระหว่างคู่ครองได้ เนื่องจากการ ที่อยู่ด้วยกันทุกวัน อาจเกิดความสงสัยและไม่ไว้วางใจ จนเกิดความรุนแรงในคู่ครองได้เช่นกัน จากการศึกษาเกี่ยวกับการบุกรุกทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic

Intrusion : EI) ของคู่สมรสช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ในสหรัฐอเมริกาของ Ligman, Rodriguez and Rocek, 2021) พบว่าการบุกรุกทางอิเล็กทรอนิกส์ในโทรศัพท์มือถือและสื่อสังคมออนไลน์ ส่งผลถึงการตีตรา การกระทำความรุนแรงในคู่ครอง ภาวะความเครียดและความหึงหวงเพิ่มมากขึ้น

3. ผลกระทบทันทีจากความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19

จากการวิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบทันทีจากความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 พบว่า คู่ครองที่ถูกกระทำความรุนแรงทางด้านจิตใจมีจำนวนเพิ่มขึ้น และความรุนแรงทางร่างกายตามมา ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลว่า

ถ้าพูดถึงโควิดถามว่าเกี่ยวข้องไหมก็เกี่ยวข้อง เช่นเมื่อก่อนถ้าอยู่ด้วยกันถ้าเราทะเลาะกัน เราก็จะออกจากบ้านถูกไหม ออกนอกบ้านเดินหนีไป แต่พอโควิดมันทำให้ต้องอยู่ด้วยกันตลอด ไม่มีทางให้ไปไหน ก็จะทำให้เกิดความเครียด ทำให้มีความรุนแรง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

ถ้าเป็นคนที่มาที่มูลนิธิส่วนใหญ่เนี่ยจะถูกทำร้ายร่างกาย คือระดับของความรุนแรงมันเราก็มีคนที่ระดับของการถูกใช้ความรุนแรงตั้งแต่เรื่องของการดูดำใจใหม่คะ ทางด้านวาจาทางด้านจิตใจเนี่ยก่อน ซึ่งเขาก็อาจจะเจอจากตั้งแต่การใช้คำพูดการไม่รับผิดชอบครอบครัวทำให้แอบอายประจานหรืออะไรอย่างนี้ แล้วสุดท้ายนำไปสู่เรื่องของการทำร้ายร่างกาย ...

ส่วนใหญ่ที่มาหาพื้นที่ส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนที่ถูกใช้ความรุนแรงที่ถูกพยายามที่จะฆ่าหรือว่าทำให้ร่างกายแบบมันทนไม่ไหวอะไรอย่างเงี้ยคะ แล้วก็ไม่ได้เป็นคนที่มาหามูลนิธิจากการถูกใช้ความรุนแรงทางเพศแค่ครั้งเดียว หลายเคสมาจากการถูกทำร้ายทางด้านร่างกาย แล้วก็ทำร้ายจิตใจเนี่ยมานานแล้วก็ถูกตีมาหลายครั้งอะไรอย่างนี้ มากกว่า 2 และ 3 ครั้ง หรือว่าหลายเคสเนี่ยนับไม่ถ้วนด้วย ... จะเห็นปรากฏการณ์ว่าส่วนใหญ่ก็จะเจอสถานการณ์แบบนี้อันนี้เฉพาะมองในมุมของช่วงสถานการณ์ Covid ด้วยนะ อันนี้ก็จะเห็นในมิติแบบนี้ด้วยเหมือนกัน

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

ในขณะที่เดียวกัน สตรีที่ถูกกระทำความรุนแรงจากคู่ครองจะได้รับผลกระทบทางจิตใจมากกว่า เพราะการกระทำ ความรุนแรงนั้น มาจากสามีหรือคนรักของผู้หญิงนั่นเอง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ว่า

การถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวไม่เหมือนกับการถูกทำร้ายร่างกายจากคนภายนอก ที่เมื่อรักษาก็หายไป แต่ถ้าถูกคนในครอบครัวไม่ใช่เพียงรักษาทางร่างกายแล้วหายไปแต่จะเหลือบาดแผลทางใจที่ไว้ด้วย อันนี้รวมไปถึงสามีภรรยาด้วยนะ และความรุนแรงถ้าคนเคยทำแล้วมันจะเพิ่มตึกรึ่มากขึ้น

นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงคู่ครองเป็นครั้งแรก ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ว่า

... มีเคสที่ก่อนมีโควิดเขาไม่กระทำความรุนแรง แต่พอมีโควิดถึงได้ทำเป็นครั้งแรก ซึ่งอันนี้ น่าสนใจนะ จากการสำรวจส่วนใหญ่คนที่ใช้ความรุนแรงมาตลอดมันเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอยู่ตลอด แต่ในตอนที่มีโควิดทำให้เกิดหน้าใหม่มากระทำความรุนแรงเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจจะด้วยปัจจัยต่างๆ จากโควิดไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ โรคภัย บุคคลภายนอก เป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้เกิดการกระทำความรุนแรงครั้งแรก

คู่ครองสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรงทางด้านจิตใจมีจำนวนเพิ่มขึ้น และความรุนแรงทางร่างกายตามมา ในขณะที่เดียวกัน สตรีที่ถูกกระทำความรุนแรงจากคู่ครองจะได้รับผลกระทบทางจิตใจมากกว่า เพราะการกระทำความรุนแรงนั้น มาจากสามีหรือคนรักของสตรีนั่นเอง นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงคู่ครองเป็นครั้งแรกด้วยเช่นกัน ดังนั้น ผลกระทบทันทีจากความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 สามารถแยกออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) คู่ครองสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรงทางด้านจิตใจมีจำนวนเพิ่มขึ้น และความรุนแรง

ทางร่างกายตามมา และ 2) การเกิดพฤติกรรมความรุนแรงคู่ครองเป็นครั้งแรก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Napa et al (2023) พบว่า ร้อยละ 41 ของสตรีในครัวเรือนประสบกับความรุนแรงทางจิตใจ เกิดจากการใช้ถ้อยคำที่ก้าวร้าว และส่งผลให้มีระดับความเครียดในครัวเรือนระหว่างปานกลางถึงรุนแรงช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 อีกทั้งการกระทำรุนแรงต่อคู่ครองสตรีสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีความตึงเครียดทั่วไป (General Strain Theory) ของ Agnew and Brezina (2019) ซึ่งเชื่อว่าความตึงเครียดเกิดจากการไม่ได้รับสิ่งที่คาดหวัง (Failure to Achiever Positively Values Goals) ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ รายได้ และสังคมที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน กล่าวคือ มาตรการการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาด โควิด 19 ไม่ว่าจะเป็นการปิดเมือง การปฏิบัติงานที่บ้าน การห้ามออกนอกเคหสถาน ล้วนส่งผลถึงการถูกเลิกจ้างงาน การลดเวลาทำงาน รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย และภาวะหนี้สินที่มากขึ้น บุคคลจึงเกิดความเครียดที่ไม่สามารถหาปัจจัยตอบสนองความต้องการของตนเองและครอบครัวได้ กอปรกับภายใต้ความเชื่อบุรุษเป็นใหญ่ที่ยกให้บุรุษเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ตองรับผิดชอบความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัว ด้วยเหตุนี้เอง สตรีจึงถูกกระทำรุนแรงจากคู่ครองมากขึ้นในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19

4. วิธีการการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19

จากมาตรการการควบคุมการแพร่ระบาดโควิด 19 ในช่วงแรกของกระทรวงสาธารณสุข ส่งผลให้หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองสตรี ต้องปรับวิธีการให้ความช่วยเหลือที่สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยใช้ Mobile Applications และโทรศัพท์สายด่วน (Hotline) ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลว่า

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ก็คือ Police I love you I love you เป็น Application เป็นแอปที่ช่วยให้ทราบว่าพิกัดอยู่ตรงไหน ฉันทกำลังทะเลาะกับคนอยู่ App นี้จะลือคด้วย GPS ของมือถือแล้วเขาจะประสานหน่วยที่ใกล้ที่สุดมาช่วย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1

... family line เพื่อครอบครัวเนี่ย ก็จะมีคนเข้ามาปรึกษาเราก็จะมีห้องอยู่เป็นกระทุงเอนะ ซึ่งเรื่องของครอบครัวเนี่ยมีปัญหามากที่สุด ...

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

เบื้องต้นเรามีเบอร์โทรศัพท์ หรือว่าฮอตไลน์ทางโทรศัพท์เพื่อขอความช่วยเหลือหรือว่าขอคำปรึกษามานะคะ ซึ่งในส่วนของผู้หญิงเองเราจะมีนักสังคมสงเคราะห์ที่แล้วก็ตนเองเขาสามารถที่จะขอคำปรึกษาจากนายความในเรื่องของกฎหมายได้ด้วย ... เราก็จะนำไปสู่ในเรื่องของการให้คำแนะนำ และก็ให้คำปรึกษารวมไปถึงการประสานหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เพื่อที่จะเข้าไปคุ้มครองในส่วนของเรา

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

จากมาตรการปิดเมือง (Lockdown) ส่งผลให้คู่ครองสตรีต้องเผชิญกับสถานการณ์ความรุนแรงเพิ่มขึ้น และไม่สามารถขอรับการช่วยเหลือได้ทันทั่วทั้งที่ คู่ครองสตรีเลือกที่จะติดต่อถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับความช่วยเหลือผ่านช่องทางหมายเลขโทรศัพท์ 1300 ของศูนย์พิงได้ Family LINE ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และองค์กรภาคประชาสังคม จากมาตรการการควบคุมการแพร่ระบาดโควิด 19 ในช่วงแรกของกระทรวงสาธารณสุข ส่งผลให้หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองต่อสตรี ต้องปรับเปลี่ยนแนวทางให้ความช่วยเหลือที่สอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าว มาเป็นการใช้ Mobile Application และโทรศัพท์สายด่วน จากงานวิจัยเกี่ยวกับ Mobile Application ในการป้องกันความรุนแรงในครอบครัวของ Sumra et al (2023) พบว่า Mobile Application มีประโยชน์อย่างมากในการให้ความช่วยเหลือฉุกเฉิน (Emergency Assistance) ที่รวดเร็ว อีกนัยหนึ่ง คือ สตรีที่ถูกกระทำรุนแรงสามารถติดต่อกับหน่วยงานให้ความช่วยเหลือได้อย่างทันทั่วทั้งที่และปราศจากการรับรู้ของคู่ครองของตนเอง ไม่ต้องเสียเวลาในการกรอกใบคำร้อง หรือไม่ต้องไปสถานีตำรวจเพื่อแจ้งความดำเนินคดีหรือร้องขอความช่วยเหลือ

5. แนวทางระยะยาวในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19

ผลการวิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการระยะยาวในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 สามารถจำแนกออกเป็น 5 แนวทาง ได้แก่

1) การปรับทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานด้านความรุนแรงในครอบครัว ให้เกิดความเข้าใจถึงวิธีให้คำปรึกษา การให้ความช่วยเหลือเหยื่อ และการปราบปรามผู้กระทำความรุนแรง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลว่า

มีการอบรมเจ้าหน้าที่ ซึ่งในขณะนี้เฉลี่ยประมาณ 1,200 กว่าราย ซึ่งกว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ได้ จะต้องอบรมกว่าประมาณ 56 ชม. เข้าไปประจำเหตุได้ ซึ่งผู้เข้าประจำเหตุจะต้องมีเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของ สค. จะเข้าไปช่วยเหลือประจำเหตุ จะต้องมีความรู้ เป็นเครื่องมือของเรา การทำงานแบบสหวิชาชีพ มีทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา ... เซ็นนโยบายจะเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้คำแนะนำปรึกษา ติดตาม ประเมินผล ให้กับเจ้าหน้าที่และคนทั่วไป

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

เรื่องของทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของคนที่เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในเรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่สำคัญ โดยเฉพาะ ตำรวจที่อาจจะต้องมีความเข้าใจแล้วก็มีผลลัพท์ก่อนกับเรื่องเหล่านี้ จะทำอย่างไรให้ให้กลไกกันๆ ที่เป็นกลไกแรกๆ มองว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญ อาจจะทำให้ผู้หญิงคนนึงตายได้ นะถ้าสมมุติปล่อยกลับไปเลยอย่างนี้ค่ะ ถ้ากลไกพนักงานสอบสวนมีมาตรการในเรื่องของการเรียก ผู้ชายไปพูดคุย หรือว่ามีกระบวนการที่จะทำให้เกิดการปรามพฤติกรรมได้ในระดับหนึ่งเบื้องต้น หรือว่ารับแจ้งความถ้าผู้หญิงอยากจะดำเนินการทางกฎหมายจริง ๆ พนักงานสอบสวนเองจำเป็น จะต้องทำหน้าที่ตรงนี้ได้โดยไม่รู้สึกลัว สุดท้ายก็ไปจบกันที่การมีความสัมพันธ์กันแล้วก็ดีกันเลย ก็ไม่อยากให้มีทัศนคติแบบนี้เพราะว่าบางเคสมันนำไปสู่การฆ่ากันได้เลย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

2) การเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่สตรี ให้เห็นศักยภาพในการดำรงชีวิตด้วยตนเอง และให้มีความเชื่อมั่น ในการตัดสินใจเพื่อตนเอง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลว่า

ส่วนของการเสริมพลังคือการส่งเสริมอาชีพด้วย ให้ผู้หญิงมีอาชีพมีรายได้มีความมั่นใจ ในตัวเอง และตอนนี้ก็มีโปรแกรมแม่เลี้ยงเดี่ยวด้วย ซึ่งตรงนี้เราก็มีการให้คำแนะนำปรึกษา ซึ่งในอนาคตก็อาจจะมีการให้คำแนะนำ รวมไปถึงการประสานส่งต่อกระบวนการต่อไป ... การเสริมอำนาจให้ผู้ถูกกระทำ ส่งเสริมทัศนคติความเท่าเทียมระหว่างเพศเป็นสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2

เรื่องของการทำงาน empower case ให้เห็นศักยภาพและลุกขึ้นมางานช่วยเหลือเนี่ย จำเป็นจะต้องมีและทำอยู่ เพราะว่าผู้หญิงหลายคนก็ยังไม่รู้สึกลัวว่าปัญหาเรื่องความรุนแรงในครอบครัวมัน เป็นเรื่องที่ไม่ควรบอกใคร เป็นเรื่องที่น่าอาย หรือว่าเป็นเรื่องที่รู้สึกตัวเองเป็นคนผิด และ ในส่วนของงานเคลส เรื่องการ empower ให้ผู้หญิงเขาเห็นศักยภาพเห็นความสามารถและลุกขึ้นมา ดูแลตัวเองได้ ... เรื่องของการทำให้ผู้หญิงเขาเห็นศักยภาพตัวเองเรื่องการ empower เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

3) การปรับทัศนคติของผู้ชายเรื่องการกระทำความรุนแรงต่อคู่ครอง เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความรุนแรงต่อไป ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลว่า

กระบวนการเรื่องการปรับพฤติกรรม หรือว่าการทำงานกับผู้ชาย จำเป็นจะต้องมี เวลาเกิด ปัญหาเรื่องความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้น จะต้องตั้งคำถามที่ผู้ชายด้วย ดังนั้นการสื่อสารหรือว่า รมรงค์ให้ทัศนคติแบบไหนในสังคม ก็จำเป็นจะต้องทำอยู่ เพื่อที่จะทำให้มีแนวร่วม หรือว่าทำให้ ผู้ชายที่ที่เขาทำเรื่องนี้ ได้ตระหนักถึงปัญหาในเรื่องของความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งอันนี้ก็เป็น จำเป็น จะต้องทำเรื่องการปรับทัศนคติการรมรงค์ให้คนได้รับรู้เรื่องเหล่านี้ไปด้วย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

4) การเสริมสร้างความรู้เรื่องความเสมอภาคทางเพศในสถาบันการศึกษา ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลว่า

เราเคยเสนอกับทางกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการปรับแบบเรียนหรือว่าเนื้อหาการเรียนการสอนที่มันพูดถึงเรื่อง gender เรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศด้วยเนี่ยคะ อันนี้ก็จำเป็นจะต้องทำให้หลักสูตรเป็นหลักสูตรที่สอนคนรุ่นใหม่ สอนเด็กๆ ให้มีการเรื่องการเคารพในเนื้อตัวร่างกายของกันและกันด้วย เพื่อที่จะพัฒนาหรือว่าปลูกฝังคนรุ่นใหม่ไม่ให้มีในเรื่องของการใช้อำนาจที่เหนือกว่า เรื่องของการใช้ความรุนแรง หรือว่าการทำให้คนรุ่นใหม่เห็นว่าการเคารพในสิทธิทางร่างกายเป็นเรื่องสำคัญและมันเป็นเรื่อง Consent ที่ทุกคนจะต้องรู้และเข้าใจในเรื่องเหล่านี้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

5) การทำงานเชิงรุกในพื้นที่ ซึ่งสถานการณ์ความรุนแรงต่อคู่สมรส นอกเหนือจากที่รับแจ้ง ยังคงมีอยู่มาก เพราะความไม่รู้ในกฎหมาย สังคม ความหวาดกลัว หรือการพึ่งพิงสามีอยู่ ด้วยเหตุนี้ การปรับกระบวนการทำงานเป็นเชิงรุกของหน่วยงานรัฐและภาคประชาสังคมร่วมมือกับชุมชน จะทำให้เข้าถึงจำนวนคู่ครองสตรีที่ยังหลบซ่อนอยู่ และเกิดกลไกการให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลว่า

สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวมันไม่ใช่แค่ลึนกับพื้น แต่มันมีการตายกันในบ้าน มีผู้หญิงตาย 300 กว่าเคสต่อปี เพียงแค่การแคร์ณรงค์หรือนั่งรับอยู่ในในออฟฟิศก็ไม่ได้แล้ว การทำงานเชิงรุกที่มากกว่านั้น คือ การลงไปหาข้อมูลหรือว่าการทำงานกับชุมชน เพื่อสร้างกลไกในเรื่องการแก้ปัญหาหรือว่าสอดส่องเรื่องเหล่านี้...

... กลไกการทำงานเชิงรุกจะทำให้เคสที่มีอยู่ในพื้นที่ชุมชนได้รับการดูแลช่วยเหลือในทันที แล้วก็พอช่วยเหลือแล้วก็กลับไปอยู่ในชุมชน ไม่ได้รับการเยียวยา ชุมชนนั้นมีกลไกและมีคน หรือว่ากระบวนการที่เข้าใจกลไกเหล่านี้ เพราะว่าสุดท้ายแล้วเนี่ยปัญหาการจัดการปัญหาเรื่องความรุนแรงอยู่ที่ชุมชนด้วย

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4

สรุปได้ว่าแนวทางระยะยาวในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองต่อสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 สามารถจำแนกออกเป็น 5 แนวทาง ได้แก่ (1) การปรับทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานด้านความรุนแรงในคู่ครองให้เกิดความเข้าใจถึงวิธีให้คำปรึกษา การให้ความช่วยเหลือเหยื่อ และการปราบปรามผู้กระทำความรุนแรง (2) การเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่สตรี ให้เห็นศักยภาพในการดำรงชีวิตด้วยตนเอง และให้มีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจเพื่อตนเอง (3) การปรับทัศนคติของผู้ชายเรื่องการกระทำความรุนแรงต่อคู่ครอง เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความรุนแรงต่อไป (4) การเสริมสร้างความรู้เรื่องความเสมอภาคทางเพศในสถาบันการศึกษา เพื่อเป็นการบ่มเพาะทัศนคติเชิงบวกต่อสตรีของเยาวชนรุ่นใหม่ และ (5) การทำงานเชิงรุกในพื้นที่ของหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมร่วมกับชุมชน เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองในทุกระดับและระยะยาวต่อไป ซึ่งสอดคล้องแนวทางการลดและขจัดความรุนแรงต่อสตรีในแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาสตรี พ.ศ.2566 – 2570 ของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ภายใต้วิสัยทัศน์ “สังคมที่มีความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย” ในฐานะหน่วยงานหลักของภาครัฐที่รับผิดชอบการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อสตรี ซึ่งแผนปฏิบัติการดังกล่าวได้เสนอมาตรการลดและขจัดความรุนแรงต่อสตรีแบบบูรณาการและครอบคลุม ได้แก่ (1) การสร้างกระบวนการเรียนรู้และฝึกอบรมเรื่องเพศภาวะและความเสมอภาคทางเพศให้แก่นักเรียนนักศึกษาและกลุ่มข้าราชการ (2) การเสริมสร้างศักยภาพการให้บริการและแนวปฏิบัติที่คำนึงถึงความละเอียดอ่อนทางเพศภาวะแก่เจ้าหน้าที่บริการสาธารณสุขและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม (3) การสร้างสื่อสังคมเพื่อเป็นช่องทางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเพศภาวะและความเสมอภาคทางเพศ รวมถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อสตรีจากคู่ครอง (4) การพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการและการเป็นผู้นำแก่สตรี และ (5) การพัฒนาบทบาทเชิงรุกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อสตรีผ่านการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพันธมิตร อาทิ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม (Department of Women's Affairs and Family Development, 2022)

นอกจากนี้ การทำงานเชิงรุกในพื้นที่ของหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมร่วมกับชุมชน จะทำให้ป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองสตรีได้อย่างทันที่ สอดคล้องกับงานวิจัยการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของ Ariyapachpol and Woraphattirakul (2020) พบว่า กลยุทธ์การส่งเสริมพัฒนาชุมชน ผ่านการใช้เครือข่ายชุมชนในการเฝ้าระวังการกระทำความรุนแรงในครอบครัวในชุมชน ในขณะเดียวกัน อาจกระตุ้นให้บุรุษเข้าร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังและมีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขความรุนแรงในครอบครัว การประสานงานให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองคู่ครองสตรีที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัวได้อย่างรวดเร็ว การส่งเสริมกลุ่มสตรีในชุมชนสามารถให้คำแนะนำปรึกษาและแบ่งเบาภาระการเลี้ยงบุตรของคู่ครองสตรี รวมถึง การสนับสนุนกิจกรรมชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองสตรี อาทิ กิจกรรมการรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงต่อคู่ครองสตรี กิจกรรมเสริมสร้างพลังอำนาจและความเข้มแข็งของสตรี กิจกรรมส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ กิจกรรมการให้คำปรึกษาทางการแพทย์และจิตวิทยา (Office of Permanent Secretary of Ministry of Social Development and Human Security, 2023)

สรุปผลการวิจัย

1. สถานการณ์ความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 นับตั้งแต่ปี 2563-2565 มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากและไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างทันที่ เนื่องจากมีการบังคับใช้มาตรการปิดเมือง (Lockdown) ซึ่งเป็นมาตรการที่ห้ามไม่ให้บุคคลในพื้นที่เดินทางออกนอกพื้นที่และห้ามไม่ให้บุคคลนอกพื้นที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ รวมถึงการสั่งหยุดกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรคโควิด 19 เพื่อลดการแพร่กระจายของโรค นอกจากนี้ มาตรการปฏิบัติงานที่บ้าน (Work from Home) ยังถูกนำมาใช้เพื่อลดความเสี่ยงการติดและแพร่กระจายของเชื้อโรค
2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ได้แก่ การคงอยู่ของแนวคิดระบบชายเป็นใหญ่ การทะเลาะเบาะแว้งเป็นเรื้อรังในครอบครัว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของบุคคล ภาวะความเครียด และความหิวหงว
3. ผลกระทบทันทีจากความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 (ทางจิตใจ ทางร่างกาย และทางเพศ) แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) คู่ครองสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรงทางด้านจิตใจมีจำนวนเพิ่มขึ้น และความรุนแรงทางร่างกายตามมา และ 2) การเกิดพฤติกรรมความรุนแรงคู่ครองเป็นครั้งแรก
4. วิธีการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ได้แก่ การใช้ Mobile Applications และโทรศัพท์สายด่วน (Hotline)
5. แนวทางระยะยาวในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองต่อสตรีในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 สามารถจำแนกออกเป็น 5 แนวทาง ได้แก่ 1) การปรับทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานด้านความรุนแรงในคู่ครอง 2) การเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่สตรี 3) การปรับทัศนคติของผู้ชายเรื่องการกระทำความรุนแรงต่อคู่ครอง 4) การเสริมสร้างความรู้เรื่องความเสมอภาคทางเพศในสถาบันการศึกษา และ 5) การทำงานเชิงรุกในพื้นที่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงสถานการณ์และวิธีการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองสตรีในช่วงการแพร่ระบาดโควิด 19 จากผู้ทำงานเกี่ยวข้องโดยตรง
2. ได้แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองสตรีที่สืบเนื่องจากการแพร่ระบาดโควิด 19 จากผู้ทำงานเกี่ยวข้องโดยตรงทั้งเชิงนโยบายและปฏิบัติ
3. เกิดความตระหนักของสาธารณชนต่อการกระทำความรุนแรงในคู่ครองสตรีระหว่างและหลังการแพร่ระบาดโควิด 19

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการกำหนดกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคู่ครองต่อเนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคม อาทิ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว มูลนิธิด้านสตรี และหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย อาทิ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และศาลยุติธรรม

2. ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในชุมชน เพื่อที่จะได้เข้าถึงคูครองสตรีที่ถูกกระทำ ความรุนแรง
3. ต้องส่งเสริมการพัฒนาตนเองของสตรี เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรยอมรับในการกระทำ ความรุนแรงต่อตนเอง
4. สนับสนุนกระบวนการปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้ชายที่เกี่ยวข้องกับระบบชายเป็นใหญ่ เพื่อหยุดการกระทำ ความรุนแรงในคูครอง อันจะนำไปสู่ครอบครัวที่เข้มแข็งต่อไป เช่น การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศในชุมชน และผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในคูครองสตรี
5. ส่งเสริมการให้การศึกษาและรณรงค์ในสถาบันการศึกษาด้านความเสมอภาคทางเพศ และผลกระทบของความรุนแรงในคูรั้งและคูครอง เช่น ผู้สอนควรแทรกเนื้อหาดังกล่าวในการเรียนการสอน กอปรกับพาไปศึกษาดูงานเพื่อให้เกิดการ พุดคุยและแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. บูรณาการการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นศูนย์ช่วยเหลือในภาวะวิกฤติบ้านพักฉุกเฉิน การให้ คำปรึกษารายบุคคล และการฝึกอบรม รวมถึง การประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือในระยะยาว

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยความรุนแรงในคูครองเชิงปริมาณกระจายทั่วประเทศหรือจำแนกตามภูมิภาคอย่างต่อเนื่องหลังจากการ แพร่ระบาดของโควิด 19
2. เพิ่มจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยกระจายตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่าเดิม อาทิ กระทรวงยุติธรรม สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ และศาลยุติธรรม
3. สังเคราะห์งานวิจัยความรุนแรงในคูครองในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ของประเทศไทยเพื่อได้องค์ความรู้ เพิ่มเติม
4. ควรทำการวิจัยในสตรีถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 เพื่อเปรียบเทียบกับ มุมมองกับผู้เชี่ยวชาญ

ข้อจำกัดงานวิจัย

งานวิจัยนี้แต่เดิมได้กำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากภาครัฐและภาคประชาสังคมจำนวน 10 คน แต่ด้วย สถานการณ์โควิด 19 ระลอกใหม่เมื่อต้นปี 2564 ส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลบางคนมีการทำงานจากที่บ้านและไม่สะดวกที่จะให้ สัมภาษณ์ผ่านทางระบบ ZOOM จึงมีการปฏิเสธในการให้สัมภาษณ์ จึงมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 6 คน

References

- Agnew, R. and Brezina, T. (2019). General strain theory. *Handbook of Crime and Deviance*. Retrieve October 2023, from https://doi.org/10.1007/978-3-030-20779-3_8
- Ariyapachpol, R. and Woraphattirakul, P. (2020). Kān kae panhā khwāmrunræng nai khroṅkhrūa khōng Thai [The resolution of domestic violence in Thailand]. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology*. 5(4),321-335.
- Chaiyawuttho, W. P., Sutthirat, N. and Acharashubho, C. P. (2022). *Prāktkam withya [The Phenomenology]*. Retrieved June 2023, from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pacific/article/download/2022-05-24/177429/1004102>
- Department of Mental Health. (2020). *Hō wong panhā khwāmrunræng nai khroṅkhrūa [Concerning domestic violence problem]*. Retrieved August 2021, from <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30544>
- Department of Women's Affairs and Family Development. (2022). *Phaen patibatkañ dañ kañphatthana sattri (Phō Sō sōngphanharōjīhoksiphok-sōngphanharōjichetsip) [Action plan on women development B.E. 2023 – 2027]*. Retrieved March 2023, from <https://cpcs.nida.ac.th/home/pdf/allnewcover.pdf>
- Juangtrakul, J. and Wongprasit, N. (2019). Kān wikhro nūahā nai kān wikhro khōmūn kānwichai choeng khunnaphāp [Content analysis for data analysis in qualitative research]. *PAATJournal*. 2(2),1-14.

- Kongsakon, R. (2008). Khwāmrunræng nai khroṅpkhruā [Domestic violence]. In R. Kongsakon and N. Pocham (Eds.). *Khwāmrunræng nai khroṅpkhruā [Domestic violence]* (pp. 1-30). Bangkok : Sahaprachapanich.
- Ligman, K., Rodriguez, L. M. and Rocek, G. (2021, July). Jealousy and Electronic Intrusion Mediated by Relationship Uncertainty in Married and Cohabiting Couples During COVID-19. *Cyberpsychol Behav Soc Netw.* 24(7),444-449. Retrieved September 2023, from <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34264772/>
- Mineo, L. (2022). *Shadow pandemic of domestic violence*. Retrieved September 2023, from <https://news.harvard.edu/gazette/story/2022/06/shadow-pandemic-of-domestic-violence/>
- Marpraneet, H. (2005). Khwāmrunræng nai khroṅpkhruā : phai khoṅg phūying thī sangkha mot ‘ong raprū [Domestic Violence: A danger on women for social recognition]. In *Phūying kap khwāmrunræng [Women and violence]* (pp. 50-58). Bangkok : The National Council on Social Welfare under the Royal Patronage.
- Ministry of Social Development and Human Security. (2022). *Raiṅgān sathanākān thāng sangkhom pračham pī sōṅghanhārōḥhoksipsī [Report of social conditions 2022]*. Retrieved August 2023, from <https://ebooks.m-society.go.th/ebooks/detail/665>
- Napa, W., Neelapaichit, N., Kongsakorn, R., Chotivitayaragorn, S. and Udomsubpayakul, U. (2023). Impacts of COVID-19 on family violence in Thailand: Prevalence and influencing factors. *BMC Women's Health.* 23. Retrieved October 2023, from <https://doi.org/10.1186/s12905-023-02440-x>
- Office of Permanent Secretary of Ministry of Social Development and Human Security. (2023). *Nawattakam kānčhatkān kækhai panhā khwāmrunræng nai khroṅpkhruā læ chumchon doī chai chumchon pen sūnklāng [Innovation solutions for family and community violence by using the community as the center]*. Retrieved March 2023, from <https://opendata.nesdc.go.th/dataset/innovative-solutions-for-family-and-community-violence-by-using-the-community-as-the-center>
- Prasunin, J. and Jitbantao, T. (2022). Khwām yū yen pensuk nai huāng sathanākān rabāt witthayā khō wit - sipkāo læ nēothāng kānlot panhā khwāmrunræng nai khroṅpkhruā [The well-being in the Covid-19: Epidemiological situation and guidelines for reducing domestic violence problems]. *Journal of MCU Social Science Review.* 11(6),15-29.
- Ratchakitcha. (2019). *Phrarātchabanyat songsæm kānphatthana læ khumkhroṅg sathāban khroṅpkhruā Phō.Sō. sōṅghanhārōḥhoksipsōṅ [Family Development Promotion and Protection Act B.E. 2562]*. Retrieved July 2023 from, https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/067/T_0171.PDF
- Ruksee, N., Donjdee, K., Songsiri, N., Deesawas, W., Janjaroen, S. and Yupu, A. (2021). Kānsuksā khwāmkhriāt khwām witok kangwon læ samphanthaphāp nai khroṅpkhruā khoṅg prachāchon Thai phāilāng sathanākān kān rabāt khoṅg rōk titchūa wairat khō ranā sōṅghansipkāo (COVID - sipkāo) raloḅ ræk [A Study of the stress, anxiety and family relationships among Thai people after the Covid-19 pandemic in the early stages]. *Quality of Life and Law Journal.* 17(1),94-108
- Sangkaew, P., Saowane, R. and Haupala, A. (2022). Kānsamruāt khwāmrunræng nai khroṅpkhruā nai sathanākān kān phræ rabāt khoṅg rōk khō wit sipkāo Krung Thēp [The surveys of domestic violence among families in Bangkok during the COVID-19 pandemic]. *Ramathibodi Medical Journal.* 45(3),33-41.
- Sumra, M., Asghar, S., Khan, K. S., Fernandez-Luna, J., Huete, J. F. and Bueno-Cavanillas, A. (2023). Smartphone apps for domestic violence prevention: A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health.* 20(7),5246. Retrieved October 2023, from <https://doi.org/10.3390/ijerph20075246>
- World Health Organization. (2023). *Violence against women*. Retrieved October 2023, from https://www.who.int/health-topics/violence-against-women#tab=tab_1

- UN Women. (2020a). *Facts and figures: Ending violence against women*. Retrieved September 2020, from <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/facts-and-figures>
- UN Women. (2020b). *COVID-19 and essential services provision for survivors of violence against women and girls*. Retrieved September 2020, from <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2020/Brief-COVID-19-and-essential-services-provision-for-survivors-of-violence-against-women-and-girls-en.pdf>
- UN Women. (2021). *Measuring the shadow pandemic: Violence against women during COVID-19*. Retrieved December 2021 from, <https://data.unwomen.org/sites/default/files/documents/Publications/Measuring-shadow-pandemic.pdf>

NPU JOURNAL